

INHOUD

Na het Kerstnummer opnieuw een editie met een licht afwijkende opzet vanwege een groot tweeledig interview met hoofdredacteur Arendo Joustra.

Deel 1 over zijn carrière en de recente oeuvreprijs **1**

Deel 2 over de toekomstige koers van Elsevier **5**

Else4vragen aan Undine Löhlfelm **7**

Te Wapen: Eric Vrijsens gebundelde krijgsmachtverhalen **7**

Post: lezersreacties naar aanleiding van het Kerstnummer **7**

Sake zoekt en vindt... een reporter te midden van de Roemeense revolutie **8**

interview met de jongste economieredacteur Wouter van Noort **8**

Joustra in zijn overvolle hoofdredactionele vertrek: 'Ik ben een halve documentalist. Altijd geweest.'

Het oeuvre van Joustra

THANS GELAUWERD HOOFDREDACTEUR VAN ELSEVIER
BEGON BIJ DE VOLKSKRANT ALS CHEF PRULLENBAK

Hoofdredacteur Arendo Joustra van het weekblad Elsevier kreeg december jl. de Mercur d'Or LOF-Prijs voor Publiekstijdschriften toegekend, een oeuvreprijs voor een tijdschrift of persoon die gedurende langere tijd een opvallende prestatie heeft geleverd op de Nederlandse tijdschriftenmarkt. Joustra is dit jaar bovendien 25

jaar verbonden aan het blad. Alle reden dus voor een uitgebreid vraaggesprek met hem. In twee delen, het eerste deel over de persoon, het tweede over de toekomst van blad en redactie in deze tijd van turbulentie op de lezers- en advertentiemarkt.

De omvang van het hoofdredactionele vertrekje waarin Johan Arendo

Sjouke Joustra (56) zetelt in de Elseviertoren aan de Amsterdamse Radarweg is omgekeerd evenredig aan de nog altijd riant betaalde oplage van dik boven de 100.000 van zijn opinieweekblad. Je kan er je kont niet

'Daar stond ik dan in mijn smoking met vlinderdas en mijn oeuvreprijs'

keren. Kasten puilen uit en dragen vele tientallen dozen, stapels boeken en bakjes met documentatiema-

teriaal, vellen met aantekeningen en knipsels. Vooral veel knipsels.

Joustra: 'Ja, ik ben een halve documentalist. Dat ben ik ook altijd geweest. Al als scholier knipte ik stukken uit bladen en de kranten die mijn ouders thuis lazen: de PZC, de Provinciale Zeeuwse Courant, en Het Parool dat ze toentertijd nog – daar moest waarschijnlijk dik geld bij – in

Vlissingen bezorgden. Dat knippen doe ik nog steeds.'

Niet mis, zo'n oeuvreprijs voor een hoofdredacteur. Wat doet dat met je?

'Eerlijk gezegd was ik nogal teleurgesteld. Ik was genomineerd voor de prijs van hoofdredacteur-van-het jaar en daar had ik ook op gerekend. Ik vond dat het wel een keer tijd werd na veertien jaar hoofdredacteur van Elsevier. Dus ik baalde dat ik dát niet werd. Daar stond ik dan in mijn smoking met vlinderdas en mijn oeuvreprijs! Je krijgt 't idee dat je al bijna dood bent. Dat zei ik ook tegen mensen die me feliciteerden: ik voel me een actrice van 87 die aan het eind van haar leven nog een Oscar krijgt uitgereikt.'

'Maar aan de andere kant geeft het me ook wel voldoening. Vooral voor de redactie die er de laatste jaren een tandje bij heeft gezet om meer en goed werk te leveren.

Vervolg op pagina 2 ➤

Met oeuvreprijs, overhandigd door juryvoorzitter Hans Wilbrink.

Wij van Elsevier krijgen niet vaak lof toegezwaaid vanuit de perswereld. Daarom ben ik er toch wel blij mee. Het is een prijs voor ons allen, een bewijs dat we goed bezig zijn.'

Je bent trots op je blad?

'Ja, dat mag je wel zeggen. Het is een prachtige titel met een mooie historie en ook een mooie toekomst. We zijn breder geworden dan we waren, met het nieuwe maandblad *Juist*, de boeken en een gestage stroom Speciale Edities. Een week na het overlijden van Mandela lag er een 100 pagina's dikke *Ter Herinnering* over hem in de boekwinkels. Trots ook dat we Elsevier maken met een redactie waar enorm veel kennis van zaken aanwezig is.'

Ook trots op jezelf dat je het al jong tot hoofdredacteur hebt geschopt?

'Trots is dan niet het goede woord. Oké, ik vind het een heel leuke baan. Omdat je je overal mee mag bemoeien, van wat de regering doet tot de oorlog in het Midden-Oosten. Ik kan allerlei zaken aan de orde stellen. Alles wat ik 's morgens onder de douche verzin, kan ik die dag nog in werking stellen.'

Altijd al de ambitie gehad hoofdredacteur te worden?

'Totaal niet! Dat ik deze baan nu heb, komt doordat ik op het juiste moment op de juiste plaats was. Ik zat nog maar betrekkelijk kort voor Elsevier in Brussel toen de vraag kwam of ik onder Hendrik Jan Schoo adjunct-hoofdredacteur wilde worden. Ik vond dat moeilijk want ik had als correspondent bij de EU in Brussel een ontzettend leuke baan.

'Het leuke van de baan is dat je je overal mee mag bemoeien'

Je kon er bij wijze van spreken in pyjama je werk doen, was totaal onafhankelijk en hoefde nooit te vergaderen. Ik wilde eigenlijk niet weg uit die leuke stad. Maar je wordt voor zo'n functie maar één keer gevraagd. Daarbij kwam dat ik nogal wat ergernissen over de gang van zaken op de redactie had geuit. En als je kritiek hebt, moet je ook bereid zijn de taak op je te nemen dingen te veranderen.'

Zoals?

'Ik ben nogal van de regels, van afspraak = afspraak. Ik hecht aan een duidelijke organisatie waarin je mensen verantwoordelijkheden geeft. Mijn idee is dat mensen die deze krijgen, ze ook willen nemen en uitvoeren. Ik heb lering getrokken uit mijn jaren bij de Volkskrant. Daar heerste in die tijd een democratisch model waarbij iedereen, dus niemand, verantwoordelijk was. Dat leidde er toe dat afgesproken dingen niet gebeurden.

Mijn voorganger Schoo – illustere man, uiterst waardevol voor het blad, daar niet van – nam juist weer bijna alle verantwoordelijkheid op zich. Hij hield lange monologen, waarbij initiatief van anderen werd beperkt. Hij regelde dingen buiten chefs om. Dat gaf ook weer veel onrust en gedoe. Ik heb hem gezegd: laat mij de redactievergaderingen maar voorzitten. Toen kon ik er voor zorgen dat iedereen weer een beetje aan bod kwam en dat de redactionele organisatie iets meer werd gestroomlijnd. Schoo ging op een gegeven moment weg. Het vervolg weet je.'

Daarmee was je voor een deel het journalistieke metier kwijt. Niet meer op pad voor het maken van een mooie reportage. Vond je dat niet jammer?

'Journalistiek is breder dan op reportage gaan. Het is ook bedenken hoe zaken die spelen onder de aandacht kunnen worden gebracht en op welke manier. Ook een hoofdredacteur kan heel creatief bezig zijn. Daar beleef ik veel plezier aan. Waarover zouden de lezers volgende week geïnformeerd willen worden? Hoe kunnen we dat pakkend presenteren? De keuze van de cover. Boeiend om de discussie daarover te leiden en knopen door te hakken.'

Na een korte pauze: 'Maar ik snap je

wel een beetje. Waar ik wel spijt van heb is dat ik niet meer de tijd heb om een stuk te schrijven waarbij ik me, zoals vroeger, geheel kan verdiepen in de materie, volledig kan nagaan

Jousma is een verwoed (zee)zeiler. Hier op een zeilboot waarmee hij twee keer de Atlantische Oceaan overstak

hoe het zit. Het boeiende van journalistiek is dat je als een pressure cooker zoveel informatie over een onderwerp opzuigt dat bijna niemand daarvan op dat moment méér weet dan jij. Dan ben je ook in staat een helder stuk te schrijven. Ik noem dat actieve journalistiek. Ik krijg daar helaas te weinig de gelegenheid voor. Dat is waar.'

Je mag – zeker na die oeuvreprijs – worden gezien als een succesvolle hoofdredacteur. Wat is je geheim?

'Ik denk vooral veel uren maken. Veel tijd in dingen steken om de zaken goed te laten verlopen. Ik kan nu eenmaal niks half doen. Verder waken voor sleetsheid, zowel bij jezelf, als bij de redactie. Mijn zegen is dat ik René van Rijckevorsel als adjunct heb. Hij heeft andere ideeën, een

andere manier van werken en behoedt me er voor dat ik in herhaling vervall. Hij is nu de maker van Juist, maar in de afgelopen jaren heeft hij bij het weekblad voor afwisseling gezorgd.'

Je staat inderdaad bekend als een workaholic. Naast het leiden van de redactie heb je diverse bestuursfuncties en ben je vaak op radio en televisie.

'Dat valt wel mee. Ik ga alleen op uitnodigingen in als zo'n optreden ten faveure is van Elsevier. Het kost nogal wat tijd, ja. Maar het is goed voor de naamsbekendheid en de autoriteit van het blad. Wat dat harde werken betreft: ik heb geen vrouw en kinderen, waarin ik veel tijd zou moeten steken.

Maar blijft er nog wat tijd over voor een privéleven? Klaagt je partner niet dat je er weinig voor hem bent?

'Ik heb het geluk dat mijn vriend Vincent graag en veel leest. Hij is zelf ook redacteur, van het Boekblad, een blad voor uitgevers en boekhandelaars. We houden beiden van zeilen. Voor mij de ultieme ontspanning. Ik heb een Standfast, een veertig jaar

oude bak. Die ligt in Lelystad. Bij mooi weer trekken we daarmee in het weekend graag op uit, soms ook op zee. Van de zomer zijn we langs de kust naar België gevaren.'

Zee, Zeeland, Zeeuw. Even terug naar het begin van je loopbaan. Hoe komt een zoon van een loods uit Vlissingen in de journalistiek terecht?

'Nieuwsgierigheid, enorme nieuwsgierigheid, vooral interesse in de publieke zaak, aangewakkerd door mijn ouders. Mijn vader was wel een loods maar niet van het type ruwe zeebonk. Integendeel. Een filosofisch ingestelde man met brede belangstelling, vooral in politiek en geschiedenis. Er werd

bij ons thuis veel gelezen, behalve kranten en tijdschriften ook veel boeken. Ik wilde aanvankelijk geschiedenis studeren maar had me ook ingeschreven voor de School voor Journalistiek. Ik was als jongen van zeventien door het vak aangeraakt door deelname aan een soort persreis voor middelbare scholieren naar de toen beide Duitslanden, onder meer naar Buchenwald en steden als Bonn en Oost-Berlijn. Het was een pro-

Toast samen met partner Vincent Elzinga (foto Het Parool).

jeet van de GPD. Uit elke provincie mocht één scholier mee. Ik was de afgevaardigde uit Zeeland. Prachtig vond ik dat - slapen in mooie hotels, ontvangst door ministers.

Hoe kijk je terug op acht jaar Volkskrant?

‘Het begin was even wennen. Ik ben aangenomen in café Hesp, moest meedrinken en kwam na de

Volkskrant-verslaggever Joustra (met lichte jas, links in het groepje bij de auto) begin jaren tachtig bij een barricade van stakende vrachtwagenchauffeurs aan de Frans-Belgische grens.

En na de reis werd er een verslagje van mij in de PZC afgedrukt. Ape-trots, dat stukje heb ik nog. Ik dacht: “Ja, maar dát is een mooi beroep!”

Toen ik daarna ook nog het geluk had te worden ingeloot bij de School voor Journalistiek in Utrecht, was de keus definitief. Na Utrecht heb ik ook nog een jaar journalistiek in Amerika gestudeerd, in Iowa.’

Je eerste baan was bij de Volkskrant. Was dat een bewuste keus?

‘Niet echt. Het was Nederland 1980, grote crisis, hoge werkloosheid. Ik was net terug uit Amerika en heb toen alle kranten in Amsterdam aangeschreven. Ik kreeg de ene na de andere afwijzing, maar bij de Volkskrant kon ik komen praten. Daar hadden ze een baantje voor me op de sociaal-economische redactie. Ze noemden dat Chef Pullenbak. Alle wat saaier onderwerpen waar de gearriveerde redacteuren geen trek in hadden en die daardoor niet aan de orde zouden komen, mocht ik doen. Ik moest ook ’s middags flesjes bier voor de heren halen bij de kruidenier.’

‘s Middags moest ik flesjes bier voor de heren halen’

sollicitatie teut thuis. Als je op de redactie een bureaula opentrok, lag daar vaak een fles whisky in. Maar laat ik benadrukken dat ik er heel veel heb geleerd. En er werd een goede krant gemaakt. Ik heb jarenlang op de Haagse redactie gewerkt. Ik deed er vooral sociaal-economische onderwerpen. Later heb ik ook de algemeen politieke verslaggeving gedaan.’

Arendo Joustra op 20-jarige leeftijd.

Dat moet nogal een ommezwaai voor je geweest zijn in 1989, de overgang van de – zeker toen – linkse Volkskrant naar het conservatieve Elsevier.

‘Voor mij niet. Ik wilde naar een opinieweekblad. Haagse verslaggeving voor een krant betekent vaak het vertalen in gewone-mensen-taal van ministerieel jargon. Als je dat jaren hebt gedaan wil je méér met je onderwerp doen. Bij een opinieblad krijg je die mogelijkheid. Ik was al twee keer door Vrij Nederland gevraagd. Maar dat was me toen te veel een slangenkuil. Er kwam ook een verzoek van Van den Bossche van Elsevier. Ik vond het blad politiek niet zo uitgesproken conservatief. Tenslotte hadden diverse Volkskrant-mensen al eerder de overstap naar Elsevier gemaakt: Peter Brusse, Theo Temmink, José van der Sman, Annegreet van Bergen....’

‘..... Nou ja, het was misschien wel een beetje een rare overgang. En nu ik er nog eens over nadenk, was ik bij de Volkskrant al een NRC-jongetje.’

Wat bedoel je daarmee? En waar sta je politiek op dit moment?

‘Ik heb liberale opvattingen als het om burgerrechten gaat. Ik herken me ook wel in de sobere oude Drees, maar ik ben weer geen sociaaldemocraat in kwesties van inkomensverdeling. Mensen moeten meer hun best doen om zichzelf te redden en niet te snel op de overheid leunen. Dat er in Nederland belastingtarieven van 52 procent bestaan vind ik overdreven.’

Je bent binnenkort 25 jaar verbonden aan Elsevier, waarvan achttien jaar in de hoofdredactie. Zie je jezelf de laatste acht/negen jaar tot aan je pensioen op deze post zitten?

‘Daar gaat de directie over. Wat mij betreft: ik vind wat ik nu doe nog steeds erg leuk. Waarom zou ik dat willen opgeven?’

Geen heimelijke verlangens naar nog iets anders?

‘Nee. Ik kan ook niet zo veel anders dan wat ik nu doe. En ik zie me ook niet een restaurant of hotelletje beginnen, of zoiets.’

In de Elsevier-bibliotheek met het nieuwe maandblad Juist. In korte tijd een betaalde oplage van 16.000 exemplaren.

Verrast Elsevier de lezer nog?

SPEERPUNT VOOR DE KOMENDE TIJD: DE INHOUD VAN HET WEEKBLAD WORDT KRITISCH BEZIEN

Elsevier bevindt zich met alle andere gedrukte media in zwaar weer. Digitale buien teisteren printoplages. Bij Elsevier valt de schade nog mee, maar het trotse oplagecijfer van hoogtij-jaar 2007 (wekelijks 150.000 exemplaren) zal niet gauw meer worden geëvenaard. Het is gezakt naar rond 115.000. Hoofdredacteur Arendo Joustra blijft niettemin optimistisch over de toekomst van zijn blad.

Niet bang voor de spoken van de digitalisering en de ontlezing?

Joustra: 'Nee. Elsevier blijft een belangrijke, servicegerichte informatiebron voor iedereen die in zijn professionele en persoonlijk leven vooruit wil komen. We moeten niet bang zijn voor de digitalisering. Ik heb lang gedacht dat ouderen van papier willen blijven lezen en jongeren van het scherm. Maar dat is niet zo. Mijn

ontdekking van 2013 is dat die twee categorieën lezers zich niet door leeftijd laten indelen. De verschuiving naar digitaal zal wel doorzetten. Voor ons maakt het niet zoveel uit of ze Elsevier op papier of op een scherm willen lezen. Als ze maar ook voor digitaal betalen. Een van onze twee speerpunten voor 2014 is, dat we onze digitale presentatie in een hoog tempo gaan uitbreiden. Op alle plekken waar we aanwezig kunnen zijn, van Android tot de sociale media.'

Je sprak over twee speerpunten voor 2014. Wat is die tweede?

'Na de restyling van de opmaak gaan we nu kijken of en hoe we de inhoud kunnen vernieuwen. Kritisch bezien of lang lopende rubrieken moeten blijven of een andere opzet moeten krijgen. Ik noem een voorbeeld:

'We gaan digitale presentatie in hoog tempo uitbreiden'

Hoek van Holland. Hoelang hebben we die al niet in de huidige vorm; vijftien jaar, twintig? En moet het wekelijkse interview nog blijven zoals het is? We gaan alles tegen het licht houden met de vraag: verrassen we de lezer er nog mee?'

Hoe is de nieuwe lay-out door de lezer ontvangen?

'Over het algemeen goed. Klachten waren er wel over de nieuwe broodletter. Die hebben we iets groter gemaakt. Misschien moet hij nog iets groter. We gaan overigens binnenkort de hele restyling evalueren.'

Zijn er nog andere koerswijzigingen te verwachten?

'We hebben ook het besluit genomen de lange lijsten met resultaten van de grote Elsevier-onderzoeken niet meer in het blad op te nemen. De onderzoeken naar de beste scholen, beste gemeenten, de beste ziekenhuizen enzovoorts. De onderzoeksredactie blijft haar werk doen. De romp van de productie, de samenvattende artikelen, worden wel in het blad meegenomen, maar staten met cijferwerk

plaatsen we voortaan op internet.'

Heeft Elsevier veel concurrentie te duchten van andere weekbladen?

'Weinig. Concurrentie zit 'm hoofdzakelijk in dingen als de tv, surfen op de computer, filmpjes op YouTube bekijken, tijd die mensen besteden aan gezin, sport of verenigingsleven. De factor tijd is onze grootste concurrent, niet VN of HP/DeTijd.'

Maakt Elsevier nog winst?

'Nog heel redelijk. Ik mag niet zeggen hoeveel. Maar veel andere titels zouden er jaloers op zijn.'

Hoe gaat het met Juist? Is het geen kamikaze om juist in deze moeilijke tijden met een nieuw maandblad te komen, zonder specifieke doelgroep of onderscheidend karakter?

'Daarmee laat Elsevier juist zijn ballen zien. Het gaat heel goed, het groeit als kool. Elke maand al 16.000 verkochte exemplaren. We gaan richting 20.000. En dat binnen een half jaar.'

Kannibaliseer je Elsevier niet met het maandblad Juist?

'Nee. Als vergelijking noem ik graag Coca Cola. Toen de verkoop achteruit ging, kwamen ze naast de gewone cola met Cola Light en Cola Zero. Bij elkaar kregen ze daardoor een grotere

cola-omzet. Bovendien is Juist een blad voor lezers – je zocht toch de doelgroep? – die niet altijd toekomen aan het wekelijks lezen van Elsevier en voor wie dat ook te duur wordt.'

Zijn de events die Elsevier samen met de ING en andere financiële instellingen organiseert geen branchevervaging en tast dat de redactionele onafhankelijkheid niet aan?

'Nee. Wij organiseren conferenties en verkopen ze als pakket aan een instantie die het onderwerp interessant vindt. Dat kan de ING zijn, maar ook een andere instelling. Wat is het verschil tussen een event met een bank en een advertentie van een bank in Elsevier?

Tast een advertentie onze onafhankelijkheid aan? Nee dus. Ik zit soms zelf in een forum en neem dan volstrekt zelfstandig standpunten

'Events behoren net als boeken tot ons verdienmodel'

in. Redacteuren werken er graag aan mee. Niemand hoeft het tegen z'n zin te doen. Die events behoren tot ons verdienmodel, zoals ook de boeken en de Speciale Edities. Alleen al met die Speciale Edities en boeken halen we een jaarlijkse omzet van tegen

een miljoen euro. Ergens moet het geld vandaan komen om de continuïteit van onze bladen te garanderen. Vergeet even niet dat wij een van de weinige bladen zijn zonder een persoonlijke reorganisatie.'

Aan het eind van het gesprek kondigt Joustra nóg een nieuwe activiteit van Elsevier aan: de commerciële redactie. Die komt los te staan van de

Bij de Volkskrant schreef Joustra in 1983 samen met Pieter Broertjes een boek over de ambtenarenstaking. Acherflapfoto van de auteurs

'gewone' redactie. Hij legt uit: 'Deze commerciële redactie zal bestaan uit freelancers, die advertorials gaan maken, promotieartikelen die als advertenties buiten de verantwoordelijkheid van de redactie in bladen verschijnen.'

Is dit initiatief een idee van jou of komt het uit de koker van de directie? En waarom doe je dit?

'Nou, ik zag dat er veel geld ging naar een bureau dat dit soort advertorials maakt. Dat vond ik eigenlijk zonde, want dat gaat allemaal af van de opbrengst. Bovendien werkt onze redactie met freelancers die ik het geld veel meer gun. Dus toen heb ik aangeboden dat wij die dingen voortaan zelf wel regelen. Maar uiteraard niet door de eigen redacteuren, die moeten onafhankelijk blijven.'

Is dit geen branchevervaging?

'Je kunt het ook een nieuwe manier van geld verdienen noemen. We zullen wel moeten nu lezers en adverteerders steeds minder inkomsten bijdragen. Advertorials hebben overigens altijd bestaan, maar het lijkt een groeimarkt. Met een commerciële redactie, die dus los staat van de Elsevier-redactie, kun je inspelen op die trend.'

Elsevier nog goed voor ruim 100.000 abonnees

ELSE4 VRAGEN

AAN: *UNDINE LÖHFELM* (42)

Werkte van 2005 tot 2007 als art director bij de redactie van Elsevier
Thema. Huidige status: directeur van orange-press in Berlijn.

1 Wat ben je na je vertrek gaan doen?

‘Ik vertrok om boekenuitgever te worden. Ik vond het hartstikke leuk op de redactie, maar de kans om behalve voor vormgeving ook voor inhoud, distributie, financiën etc. verantwoording te nemen, was te uitdagend. orange-press bestond al vijf jaar toen ik de leiding overnam en het beviel goed om me op een bestaand project te storten zonder veel van de business af te weten! Ik hou ervan ondernemer te zijn; tot nu toe met succes. Het is als zeilen – soms riskant, maar erg leuk. Ons specialisme is non-fictie, en natuurlijk zien de boeken er goed uit: www.orange-press.com

2 Wat heb je bij Elsevier geleerd?

‘Kan je eigenlijk van een goede, productieve werksfeer “leren”? Denk van wel. Ik profiteer enorm van die ervaring en mijn huidige

medewerkers hopelijk ook.’

3 Print of digitaal?

‘Allebei: ik lees meer op papier, maar ben een enthousiaste browser. Voor kleine uitgevers is het lastig met beide rekening te houden. Digitaal verandert zó snel.’

4 Wil ooit nog eens?

‘Heleboel. In San Francisco de *Bay to Breakers* lopen. Restaurantje openen. Radio maken. Boek schrijven!’

... post ...

Kusjes van Dorine

Topdrukte in december rond onze mailbox: vele adhesie- en dankbetuigingen voor het Kerstnummer, dat voor een groot deel was gewijd aan fotoredacteur Sake van Delden, die eind vorig jaar 40 jaar bij Elsevier werkte. Een bloemlezing:

Kerstmannen! Wat een heerlijk nummer, zo te zien. Ik zit in Londen, dus kan het nog niet lezen maar verheug me er zeer op, zeker nu ik zie dat het over Sake gaat, een van mijn idolen. xxx

– Dorine Hermans.

Heej. Bedankt, een extra dik nummer. Maar toch al uitgelezen.

– Gert Jan Pos.

Hij is weer mooi en interessant. Tot volgend jaar.

– Vera Illès.

Merci, fraai nummer (vanwege Sake natuurlijk).

– Willem Wansink.

Dank voor opnieuw een mooie XELSE4.

– Annegreet van Bergen.

Hej, makkers. Dank voor mooi Kerstnummer. Voor mij vooral leuk om te lezen dat Sake en Nic het goed maken. Ondergetekende was slechts een kwartet jaren in dienst van de Firma (1985 -1989), om weer schielijk naar de dagbladjournalistiek terug te keren (‘geen dag thuis’), toch erg leuk om in een beetje nostalgie te zwelgen en ook de nieuwe talenten te leren kennen. Dank dus voor jullie inspanningen en aan allen een hartelijke kerstgroet.

– Henk Schol.

Hartstikke bedankt voor toezending, erg leuk. Wat een nostalgie!

– A. Nilsson.

Dank voor toezending van het Kerstnummer. Bijzonder lezenswaardig.

– Sjaak Roodenburg.

Hartelijk dank.

– Eric Kleijn.

Weer bedankt voor het leuke Kerstnummer, vooral het deel met Sake en Nic van Rossum.

– Ria Snoeks-Baesjou.

VRIJSEN ONDER DE WAPENEN

Te Wapen! is de titel van een nieuw boek van Elsevier-redacteur Erik Vrijzen, dat onlangs bij Elsevier Boeken is uitgegeven. Ondertitel: *In het kielzog van een krimpende krijgsmacht.*

Het is een bundel reportages die Vrijzen de afgelopen tien jaar in het weekblad publiceerde over

de Nederlandse marine, land- en luchtmacht. Hij trok mee met soldaten in Irak en Afghanistan, was aan boord van oorlogsschepen die voor de kust

van Afrika de strijd aanbonden met Somalische piraten, dook 300 meter diep in een onderzeeboot en was copiloot in een F16. Het is allemaal te lezen voor € 14.95.

René de Bok op de rand van 1989 en 1990 in West-Roemenië met een voormalig Ceausescu-militair (foto: Rinus de Hilster).

SAKE ZOEKT

en vindt... een reporter in Roemenië

Buitenlandredacteur René de Bok was in de jaren 80 en 90 getuige van de omwentelingen die in de wereld plaatsvonden. Elsevier had een reportagetraditie, en hoewel het reisbudget altijd discussiepunt was, kon er meestal zelfs een eigen fotograaf vanaf. We zien De Bok in Timisoara, bakermat van de Roemeense revolutie, met een soldaat die zojuist naar de opstandelingen was overgelopen. Op het Plein van de Eerste November (tegenwoordig Plein van de Eenheid) hielden ze de leden van Ceausescu's geheime dienst Securitate in een van de gebouwen onder schot.

Whizzkid solliciteerde in NY-koffiebar

Een wat late introductie want hij zit er al ruim drie jaar. Maar met zijn 28 jaar is Wouter van Noort toch nog de jongste en een van de laatst binnengekomen scribenten van de economische redactie. Als we hem op z'n 06 bellen voor een afspraak, blijkt hij (op vakantie) in New York te vertoeven. Hij is graag in Amerika, is er ook voor Elsevier inmiddels menigmaal geweest. Sterker nog: in feite is hij daar aangenomen. Maar dat was toeval.

Hij vertelt: 'Ik liep stage bij NOVA-verslaggever Willem Lust in New York toen ik online een advertentie las waarin Elsevier voor de economieredactie een verslaggever vroeg. Ik solliciteerde maar had me er eigenlijk al bij neergelegd dat het vanuit Amerika niet zou lukken. Bovendien wist ik in die tijd ook niet veel van economie. Nu wilde het geval dat de toenmalige chef Economie van Elsevier, Marike Stellinga, juist de Citi Journalistic Xcellence Award had gekregen en twee weken in Amerika was voor een aan de prijs verbonden seminar aan de Columbia University. Ze nodigde me voor een gesprek uit in een koffiebarretje in New York. Ik kreeg er

meteen al een goed gevoel van. En ja, toen ik een maand later in Nederland was, mocht ik verschijnen voor de heren Joustra en Van Rijckevorsel, die als rolverdeling hadden de *good cop* en de *bad cop*. Kort daarop kon ik beginnen.' Even in het kort de doopceel van Van Noort. Geboorteplaats en jeugdjaaren Leiderdorp. Vader bioloog die medisch onderzoek doet, moeder directielid

internet en innovatie. Van Noort: 'Fantastische portefeuille, heel interessant gebied. De toekomst! Telkens weer iets nieuws. Als ik mijn eigen stukken van een paar jaar geleden lees, is er alweer van alles veranderd. Het gaat razendsnel. De veranderingen zullen nog veel dieper ingrijpen in de maatschappij dan nu al gebeurt. Allerlei menselijk handelen, ook denkwerk, zal door de techniek

worden overgenomen. Artsen bijvoorbeeld zijn zich er nu nog niet van bewust, maar straks zullen steeds vaker niet zij, maar apparaten diagnoses gaan stellen. Journalisten moeten er op bedacht zijn dat straks computers op basis van online informatie nieuwsberichten kunnen samenstellen.'

Wouter van Noort: 'Computers stellen straks nieuwsberichten samen'

ANWB. Twee jongere zussen. Na twee afgeronde universitaire studies (politicologie en journalistiek) twee jaar redacteur/verslaggever bij NOS Headlines. Wouter was als kind, zegt hij zelf, 'een betweterig mannetje, op school een beetje een nerd die in de klas alles wist en dat ook wel wilde weten.' De scherpe kantjes lijken er nu wel af, maar hij mag nog wel een typisch geval van whizzkid heten. Niet voor niets schrijft hij in Elsevier vooral over technologiebedrijven,

De vraag of je het naar de zin hebt bij het blad lijkt overbodig. 'Ja, ik heb een heerlijke baan. Ik krijg alle tijd en ruimte en heb grote vrijheid. Ik mag veel reizen. Ik ben voor Elsevier in Taiwan, China, Israël, Kenia, Rusland en diverse keren in Amerika geweest, met name Silicon Valley, allemaal plekken waar technische ontwikkelingen waren te noteren.'